

MÅL 5: UPPNÅ JÄMSTÄLLDHET OCH ALLA KVINNORS OCH FLICKORS EGENMAKT

Jämställdhet gäller alla. Det är inte bara viktigt för kvinnor och flickor runt om i världen, utan även en förutsättning för att uppnå en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor, möjligheter och makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Jämställdhet inverkar på alla andra mål i agendan. Att inte ge kvinnor och flickor chansen att utveckla sin fulla potential påverkar hela samhällen negativt.

Delmål

- 5.1** Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.
- 5.2** Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.
- 5.3** Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.
- 5.4** Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.
- 5.5** Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.
- 5.6** Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommelserna i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Pekingplattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser.
- 5.a** Genomföra reformer för att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till finansiella tjänster, arv och naturresurser, i enlighet med nationell lagstiftning.
- 5.b** Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.
- 5.c** Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Här berättar **Plan Sverige** om hur de ser på mål 5.

För flickor innebär utbildning ökade framtida inkomster. Det har dessutom visat sig att kvinnor generellt sett investerar en större del av sin inkomst i sin familj än vad män gör. Genom utbildning får flickor även större möjligheter att göra individuella livsval; de gifter sig och skaffar barn senare och får både färre och friskare barn.

”Genom att uppnå jämställdhet kan vi påskynda en hållbar utveckling i världen. Vi vet till exempel att ett av de mest effektiva sätten att utrota fattigdom är att satsa på flickors utbildning. Både politisk vilja och pengar krävs för att kunna uppnå mål 5. Nu måste vi verka för att de åtaganden som gjorts för jämställdhet uppfylls”, säger Monica Lorensen, påverkans- och policychef på Plan Sverige.

Plan Sverige är positiva till de åtaganden som gjorts i Agenda 2030 generellt, och speciellt i mål 5, och vill särskilt lyfta de åtaganden som gjorts om att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra hela agendan. För att kunna uppnå jämställdhet och en hållbar utveckling globalt är det viktigt att satsa extra på de allra fattigaste, mest diskriminerade och utsatta människorna. Lorensen citerar den indiske filosofen och nationalekonomen Amartya Sen: ”För att råda bot på ojämlikhet måste ojämn uppmärksamhet ges till de mest marginaliserade.”

Plan Sverige arbetar med ett speciellt fokus på flickor genom att stärka deras rättigheter, tillgång till utbildning, sexuell hälsa och reproduktiva rättigheter, omfattande sexualundervisning och genom att motverka tidiga graviditeter och barnäktenskap. Samtidigt understryker hon vikten av att också arbeta med pojkar och män: ”För att uppnå jämställdhet räcker det inte att arbeta bara med flickor och kvinnor. Plan driver exempelvis ett program – Champions of Change - som syftar till att främja jämställdhet genom att förändra skadliga sociala normer och könsroller.”

Detta görs bland annat genom att engagera ungdomar, framförallt pojkar och unga män, att diskutera sin egen och samhällets syn på manlighet. *Champions of Change* har bland annat lett till att pojkar och unga män fått en mer positiv inställning till användandet av preventivmedel samt ifrågasatt och motverkat sociala normer och könsroller som kan vara skadliga för såväl flickor som pojkar.

Några av skrivningarna i mål 5 är däremot inte så starka som Plan Sverige hade önskat. Till exempel har delmål 5.6 om sexuell hälsa och reproduktiva rättigheter formulerats som en fråga om hälsa och inte om rättigheter. Även delmålet om att ”utrota alla skadliga sedvänjor – så som tidigt äktenskap, barnäktenskap, tvångsäktenskap och kvinnlig könsstympning” är formulerat på ett sätt som enligt Plan tyvärr ger större utrymme för länders egna tolkningar kring vad som är skadliga sedvänjor.

”**ETT AV DE MEST EFFEKTIVA SÄTTEN ATT UTROTA FATTIGDOM ÄR ATT SATSA PÅ FLICKORS UTBILDNING**”

*Monica Lorensen, påverkans- och
policychef på Plan Sverige*